

НОРМУВАННЯ ПРАЦІ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Нормування праці» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціальності 051 Економіка.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності та особливості нормування праці персоналу підприємств.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Нормування праці» навчальна дисципліна професійної підготовки, тісно пов'язана з дисциплінами «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «Правознавство», «Економіка підприємства», «Трудове право», «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Системи технологій», «Управління персоналом» тощо.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Нормування праці» полягає у формуванні комплексу теоретичних знань і вмінь щодо розробки та здійснення раціональної організації трудового процесу, нормування праці, які б забезпечували високу ефективність роботи персоналу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Нормування праці»: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісну систему знань про організацію нормування праці на підприємстві та основні методи нормування праці; навчити застосовувати економіко-математичні методи в нормуванні праці; навчити визначати та застосовувати різні види норм праці, навчити розраховувати економічну ефективність оновлення норм праці.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти має бути сформовані наступні компетентності:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації

- здатність приймати обґрунтовані рішення.

- навички міжособистісної взаємодії.

фахові:

- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

- здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

- Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі

теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

– здатність аналізувати та розв’язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

– здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

– здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

– здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

– уміння раціонально організувати виробництво та планувати діяльність з використанням методів підвищення результативності виробничих систем підприємства.

1.4. Програмний результат навчання

– проводити аналіз функціонування та розвитку суб’єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

– вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

– вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб’єктів.

– демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об’єктами, та у невизначених умовах.

На вивчення навчальної дисципліни «Нормування праці» відводиться 105 годин / 3,5 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність та основи нормування праці

Економічна сутність та функції нормування праці. Сутність технічного нормування праці, розвиток наукових засад нормування праці, наукові засади технічного нормування праці, цілі й завдання технічного нормування праці, предмет та об’єкт нормування праці, наукові принципи технічного нормування праці, зміст принципів відповідності та прогресивності, зміст принципу наукової організаційно-технічної обґрунтованості та принципу рівнонапруженості норм, зміст принципів обов’язковості, комплексності норм, регламентації складу робіт та умов виконання норм, зміст принципів оптимального вибору об’єкта нормування та демократичного залучення трудящих, значення технічного нормування праці.

Тема 2. Характеристика об’єкта нормування: організація праці, робоче місце

Сутність організації праці, її завдання та основи. Єдність трудового і виробничого процесів, поділ праці, форми поділу праці, види поділу праці, соціальні наслідки поділу праці, зміст поняття кооперування праці, форми кооперування праці, технологічне кооперування праці та його види, види виробничих бригад, їх відмінності, виробничий процес, технологічний процес, трудовий процес. Принципи ефективної організації трудового процесу, робоче місце, їх класифікація, функції обслуговування робочих місць.

Тема 3. Умови та режими праці

Поняття про умови та режим праці. Працездатність, динаміка працездатності, фактори виробничого середовища впливають на працездатність. Внутрішньозмінні, добові, тижневі, місячні та річні режими праці. Поняття та складові умови праці. Атестація робочих місць, порядок проведення атестації, шкідливі та небезпечні умови праці, охорона праці та безпека життєдіяльності, пільги та компенсації.

Тема 4. Вивчення витрат робочого часу

Робочий час, класифікації робочого часу, види часу роботи, час перерв, регламентовані та нерегламентовані перерви, методи вивчення робочого часу, технічні засоби вивчення робочого часу, методи вивчення робочого часу: фотографія робочого дня, фотографія робочого процесу, самофотографія, хронометраж, фотохронометраж. Мета проведення фотографії робочого часу, етапи проведення фотографії, етапи проведення хронометражних спостережень, цілі застосування фотохронометражу, метод моментних спостережень, його види та способи проведення.

Тема 5. Методи нормування і встановлення норм

Методи нормування праці, сутність аналітичного методу нормування праці, сутність укрупненого та сумарного досвідно-статистичного методів, норми витрат праці за видами норм, норми витрат праці за сферою застосування норм, норми праці за методом обґрунтування норм, методика встановлення норм часу, норма часу, норма виробітку, зв'язок між нормою часу та нормою виробітку, норма обслуговування, норми чисельності виконавців, норма управління нормоване завдання, відмінності між нормуванням праці робітників та різних груп службовців.

Тема 6. Нормування праці за нормативами

Нормативи праці, види нормативів, нормативи за рівнем застосування, сутність нормування праці за мікроелементами, система мікроелементного нормування праці, підходи до визначення нормальної інтенсивності праці, визначення надбавок часу на відпочинок та особисті потреби за системами різних науковців, сутність мікроелементного нормування праці, сутність укрупнених нормативів праці, різновиди укрупнених нормативів праці, порядок розрахунку укрупнених типові норми праці.

Тема 7. Аналіз та перегляд норм праці

Управлінням нормуванням праці, аналіз стану нормування праці на підприємстві, показники оцінки стану нормування праці на підприємстві, зміст коефіцієнта охоплення персоналу нормами праці, зміст коефіцієнта нормованої праці на підприємстві, зміст показника процента технічно обґрунтованих норм на підприємстві, норм виробітку, рівень перевиконання трудових норм за фактично відпрацьованим часом, рівень перевиконання трудових норм за змінним часом, рівень виконання норм виробітку на ділянках, де переважає масовий тип виробництва, якість норми праці, точність норми праці.

Тема 8. Ефективність оновлення норм праці, вдосконалення нормування праці на підприємствах

Диференціація та перегляд норм праці. Порядок перегляду норм праці, оцінювання їх економічної ефективності, соціальний ефект перегляду й оновлення норм, економічні результати оновлення норм, метод прямих розрахунків на ділянках, у цехах та на підприємстві в цілому, напрями вдосконалення нормування праці на підприємствах України, подальший розвиток нормування праці як науки.

3. Рекомендовані джерела інформації

1. Багрова І. В. Нормування праці. К.: Цент навчальної літератури, 2003. 212 с.
2. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини. К.: «Знання», 2009. 390 с.
3. Гриньова В.М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: К.: «Знання», 2010. 310 с.
4. Дядик Т.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Полтава: ФОП Говоров, 2008. 344 с.
5. Економіка праці і соціально-трудові відносини. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 256 с.
6. Економіка праці та соціально-трудові відносин. К., 2010. 573 с.
7. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Тернопіль: ТДЕУ, 2006. 373 с.
8. Економіка праці і соціально-трудові відносини. К.: Алерта, 2010. 734 с.
9. Єсінова Н. І. Економіка праці і соціально-трудові відносини: К.: Кондор, 2006 432 с.
10. Завіновська Г.О. Економіка праці. К.: КНЕУ, 2007. 304 с.
11. Ляш О.І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Київ: «Ліра-К». 2010. 476 с.
12. Лукашевич В.М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: 3-є вид. Львів: Новий Світ. 2008. 248 с.
13. Махсма М. Б. Економіка праці та соціально-трудові відносини: [Навчальний посібник] К.: Атіка, 2005. 205 с.
14. Чернов В. Нормування праці: Навчально-методичний посібник для

самостійного вивчення М-во освіти України. Київський нац. економ. ун-т. К.:
КНЕУ, 2000. 146 с.